

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
трім неділь і руских свьят
в 1/2 год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. 1.
г. Дзюбровського (Хорунщини). Екс-
педиция місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламці неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Положенє в Угорщині.

(X) Цісар виїхав до Будапешту і там має бути полагожденє угорське пересиленє. Нині в пятницю розпочинає монарх переслуханє виднійших угорських політиків і парламентаристів, однак чи пересправлюванє на місці доведе до ліпших успіхів, як доси, годі на певно сказати. Треба виждати, чи загорілі голови мадарські будуть приступніші для розумових аргументів, чи Кошутівці нараз змінять свої погляди і вдоволять ся можливими уступками. Пожибки, які робив Сель своєю політикою терпеливого виждання, а Куен-Гедерварі повною капітуляцією перед Кошутом, чимало утруднили справу і допомогли вибити ся в гору мадарським загорільцям. Чим лекше кошутівські обструкційники осягали свої домаганя, тим більше росли їх жадоби.

І тепер не можна сподівати ся, щоби побут монарха в угорській столиці пособляв наміреній цілі. Як-раз задля того виринула серед незалежного сторонництва думка, щоби підчас побуту цісаря в Будапешті скликати надзвичайнє засіданє угорського сойму, а се можливе також підчас відроченя палати після тамоннього регуляміну, наколи 20 послів сего зажадає. Ціль такої роботи Кошутівців є зовсім ясна. Они не можуть сего переболіти, що між личностями покликаними до монарха нема нікого споміж них, а замість того з опозиційних послів покликано провідника католицьких людовців гр. Івана Зічіого. Отже на такім надзвичайнім засіданю сойму була би нагода розвести широко домаганя Кошутівців, щоби монарх сею дорогою дізнав ся про їх погляди на сю справу. Високопарними і горьчими промовама можна буде знов розпалити озьянені вже троха голови обструкційників і тим знов роздути одушевленє для національної армії. Нема сумніву, що наколиб відбуло ся надзвичайнє засіданє сойму з такими намірами, то оно певно не причинило-б ся до усмирення і улєкшеня положеня сучасного в Угорщині.

Задачі, які тепер мають рішити ся в Будапешті, є трудніші, як які небудь інші. У Відні приймав цісар передовсім архикнязя Франца Фердинанда, котрий яко наслідник престолоа має важке слово в справах будучого уладженя відносин обидвох половин монархії, відтак шефа генерального штабу Бека, яко заводового війскового, міністра війни Пітрайха, а на останку міністра президента д-ра Кербера і міністра кр. оборони Вельзергаймба, позаяк угорські домаганя доторкують ся глибоко австрійських інтересів.

З Угорщини покликані до монарха: президент палати магнатів Чакі, президент посольської палати Апоні, президент останньої делегації Юлій Сапарі, відтак гр. Юлій Андраші, гр. Стефан Тіса, др. Векерле, др. Люкач, бар. Банфі, гр. Зічі, Сель, гр. Каролі (голова аграрників), Гієронімі і Годоні. Своєю появою перед монархом приймають они

одвічальність за будучину держави, позаяк рішенє корони може послідувати лише на основі поданих їй представлень. Наколи сї політики і парламентаристи є свідомі великої одвічальности своєї, наколи будуть руководити ся в своїх інформаціях лише добром монархії, а не самолюбними понуками, тоді можна сподівати ся успішної розвязки сего трудного пересиленя.

Як довго однак потриває ще пересиленє, трудно вже нині сказати. В Угорщині приготовлені всі на довший протяг часу і в тій цілі теперішнє міністерство остає в урядованю аж до порішеня пересиленя. Само переслуханє згаданих мужів, котре сегодня починає ся, забере чимало часу. З кінцем серпня вертає цісар до Відня, де приїде англійський король. З Відня виїздить відтак цісар на маневри в південній Угорщині, де остане до 8. вересня, а звідтам вертає знов до Відня на поминальнє богослуженє за цісареву. Після того виїздить до Галичини на маневри (13. вересня буде у Львові) і зараз опісля вертає до Відня, де 18. вересня прибуде цісар Вільгельм. З сего розкладу подорожий можна вносити, що наколи пересиленє не рішить ся в слідуєчій тижні (з неділі), то потриває ще найменше 4 дальші тижні, а задля того не можна припускати, щоби в такім случаю і рада державна перед порішенем сего пересиленя могла зібрати ся.

Росія на Балкані.

Неприхильна Росві праса розповсюджила поголоску, немов то консуль Ростковский сам викликав причину своєї смерти невідомим поведєнем супроти турецького жандарма, стоячого на варті. Коли жандарм зборонив консулеви переїзду закаваною улицею, він висів з повозки і вдарив жандарма два рази по лицю, а відтак побив его шпіцрутою. Так спровокований жандарм стріляв до консуля і убив его на місці. Колиб ся верзєя мала бути правдивою, то дуже сумно вже було би з Туреччиною, що она на жаданє Росві видала такі строгі засуди в сій справі. Бо колиб в кожій иншій європейській державі так спровокований вартовий був би безкарний за убите кождої, неправно его напастуючої особи, а навіть одержав би похвалу за се, то, як звісно, Туреччина не лише покарала смертию двох головних справців убийства, але ще і инших его безпосередних і посередних помічників. З того видно, що не мала якась задирка, але справдішний заговор був причиною убийства Ростковского. Як енергічно та строго виступило російське правительство в тій справі, доказують дві телеграми, міністра заграничних справ до російського амбасадора в Царгороді і до дипломатичного агента в Болгарії.

До царського амбасадора Царгороду, дня 29. липня (11. серпня): Глибокий жаль, виявлений султаном, візита, зложена амбасадорови князем Ахмедом, заявленє кондоленції зі сторони великого везира, міністрів і достойників не можуть уважатись вистарчаючим доситьучинєнем. Цар зволив був виявити зглядність в причини убийства консуля в Митровиці тому, що злочин

сповнив Альбанець, в часі повстаючого-ж племені против свого правительства. Зовсім инший характер має сповнені в Монастирі зухвалий злочин, який вимагає як найдокладнійшої покути.

Цар зволив розказати з сєї причини, щоби Ви відкинули всякого рода голословні обітницї і зажадали сповненя слідуєчих условій: безпороволочного, найстрогійшого покараня жандарма, що убив Ростковского; арештованя і примірного покараня тих, що стріляли до повозки російського консуля; безпороволочного представленя Вам позитивних даних про дійснє висилку на прогнанє монастирського вальго; безпороволочної строгої кари на всіх цивільних і війскових урядників, відвічальних за убийство російського консуля.

В цілі загального успокоєня віляєтів, Ви повинні представити жаданя: безпороволочного найсуворійшого покараня всіх тих турецьких урядників, на яких підбурюючу діяльність казував завідуючий консулятом в Скоплії, по переведеній ним, спільно з австрійським консулем обідці коссовского віляєту; приверненя на становиско увільненого Ізмаїла Хакіого, про якого діяльність висказав ся підхлібно Гімлі баша; увільненя з арешту селян, які зізнавали перед австрійським і російським консулем про жстокости Турків; безпороволочного усунєня і покараня адміністративних урядників, які допускали ся надужити в Солуни і Призренді; вкінци безпороволочного іменованя заграничних офіцирів до складу жандармерії і поліції, в цілі конечного успокоєня населєня і заведеня легального порядку.

До російського дипломатичного агента звернув ся міністер заграничних справ з ось якою депешою:

«Царське правительство мусить беззглядно домагати ся належного доситьучинєня за ворохобничі злочини, яких жертвою став російський консуль в Монастирі, і підприняло вже енергічні средства для виможєня від Туреччини відповідної сатисфакції. Як зараз по убийстві нашого консуля в Митровиці ми наставляли на здавленє вибухнувшого тоді руху серед альбанських племен, так і тепер представлено турецькому правительству жаданє строгого покараня всіх турецьких властей цивільних і війскових, які провинили ся жстокостями супротив християньского населєня. Однак Ви повинні постарати ся о се, щоби енергічний натиск Росві в Царгороді не міг поясняти ся ані болгарським правительством ані македонськими комітєтами в дусі зміни політичної програми, оголошеної в правительственных комунікатах.

«Зі сторони князівства було би небезпечною помилкою, підприняті средства уважати заохотою до революційної агітації комітєтів, яких проступна діяльність в дальшій ході є перешкодою до успокоєня віляєтів, а через те і до заведеня проєктованих реформ. З одержаних донесєнь від російських консулів є очевидним, що спокійнє християньське населєнє терпить однак від революційних ватаг, як наслідком ворохобні і грабежий Турків. Ті всі обставини вказують на конечність рівнож зі сторони болгарського правительства як найбільше рішучого свідлєня задля здавленя розрухів на балканським півострові».

Становиско російського правительства було певно несподіванкою для македонських комітє-

тів. Они надіяли ся, що убийство монастирського консуля переважить вагу російської неутральності на їх сторону. Та хоч оно не стало ся, хотій Росія намагає ся еще завсїгди удержати status quo на Балкані, македонський комітет не тільки що не здержав повстаньчого руху, але під добу розширяє его до небувалих еще розмірів. Сарафов разом з іншими провідниками комітетів находить ся в монастирськїм вїлястї. Сила повстанців є така знатна, що они заняли місто Крушево і боронять ся там против напору турецьких війск. Телеграми, які розіслала була Порта про занятє Крушева турецькими війсками, виявили ся неправдивими, бо заледви з частини міста удало ся дотепер турецькій силї виперти македонських ворохоубників.

Самосуд в Америці.

Випадки «лінчу», де товпа народу сама виконує самосуд на злочинцях, множать ся в Америці в послїдних часах в такій застрашующий спосіб, що президент Союзних Держав Рузвельт бачив себе спонуканим видати отвертий лист до п. Дурбана, губернатора стану Індіяна, де як-раз «лінч» прибрал найбільші розміри.

Президент хвалить ту рішучість, з якою губернатор виступив против беручих участь в лінчованю. Вправді не можна заперечити, що самосуд сповнюють майже виключно на злочинцях, які допустили ся обурюющих злочинів, пр. звасилування жєнщини, однак такий спосіб виконування справедливости представляє великі небезпечности для суспільного ладу і морально-го настрою суспільности. Не задля охорони злочинців, але задля охорони права і етики належить з цілою рішучостию виступити против лінчів.

Передовсім лінчують не тільки за убийство і усилонанє убийства, злочини против моральности і підпаленє, але також за менші злочини, за які страшна кара лінчу не може бути ніяк відповідним виміром справедливости. Особливо против муринів лінч примінюють Американці майже по правилу, даючи при тїм волю своїй ненависти до чорної раси. Уживані притім жєстоки способи кари, як побой і паленє на костирі, не відповідають зовсім цивілізованим понятям, а стають тяжкою кривдою для підсудних.

Засада справедливости вимагає, щоби злочинець був вислуханий і мав можливість своєї оборони. При таких засудах і рівночасних езекуціях без переслухання і доказів винний часто може усунути ся спід кари, а в руки жєстоких езекуторів лінчу може попасти зовсім безвинний, або тільки побічний свівинний. Вирочім прилюдний і жєстокий спосіб езекуції побуджує дикі інстинкти населєня і обнижує его моральну рівнє. Вкінці лінч ставляє Америку в супе-

речність до цілого цивілізованого сьвіта і наражує американське правительство на великі клопоти і тяжку відвічальність супроти європейських держав. Бо коли лінч виконують на яким горожанині чужосторонньої держави — а і се лучало ся — то тоді Союзні Держави находять ся супроти Європи в такім самім — більше-менше — положєню, як Китай за дикі різні боксерів на Європейцях.

Тому президент Рузвельт звиває правительства всіх союзних станів, щоби як найрішучійше виступили солідарно против лінчу, з тою самою непохитною енергією і строгостию, з якою взагалї боронить ся права і легальної дороги. А тоді вже в недовгїм часї лінч стане тільки історичним спомином — на що вже повинен був прийти час в XX. столїтю.

Новинки.

— **Калєндар.** В суботу: руско-кат. Матїя апост.; рим.-кат. Філіберта. — В недїлю: руско-кат. Лаврєнтя муч.; рим.-кат. Філіппа еп.

— В «заяві руских послів», поміненїй у вчерашнім числї, пропущєно через ошибку чотири послїдні підписи, а іменно отсі: Юліян Романчук, посол ради державної. — Др. Стефан Смалє-Стоцкїй, посол буковинського сойму. — Антїн Старух, посол галицького сойму. — Василь Яворський, посол ради державної.

— **Вкінці мусимо виявити наше здивованє** — кінчить Тугоднік tarnopolski свої уваги про тернопільську гімназію — чому руска суспільність поводить ся так апатично супроти фактів, які прецінь кожного чесного і неупередженого чоловіка мусять порушити і вивести з рівноваги; чому руска праса, яка заповнює цілі стовпці своїх часописий наріканєм тоді, коли почтовий екепедитор напише на руску адресу польску посвїдку — мовчить там, де кількох карєрєвчів нищать цвїт суспільности своєю безпримірною строгостию? Колиб поступлено з рускою молодїжню на такий спосіб в якій небудь польскій гімназї, то з певности ціла руска праса трубила би під небеса про кривду руского народу. На щож в такім випадку руска праса піше сяжнєві статї, як се ми мали нагоду читати перед кількома тижнями, звиваючи хлопа посилати свої діти до середних шкіль? Прецінь таке поступованє є щонайменше перетельчє, бо коли руский хлоп з найбільшою посвїтєтю дає свою дитину до школи, то ся дитина повинна вайти, коли вже не опіку профєсорів, то бодай опіку суспільности, якій на жаль так дуже не достає інтелїгенції. Сумно мусить бути серед тої суспільности, де між інтелїгентною верствою дає ся добачати заумертє горожанського почуття, як се на жаль оглядаємо тепер на руских профєсорах і рускій інтелїгенції. Вправді ніхто не має права домагати ся від одиниць посвїтєти для загалу, але людського чувства, серця і справедливости для дїтий людю мусить домагати ся кождей горожанин від тих, що стали вихователями молодих поколїнь. А коли тим вихователям не достає такту і серця, коли замість справедливости безаглядна строгість

є мотивом їх профєсорської діяльности, коли вкінці они не мають в собі на стілько почуття, не кажу вже, патріотизму, але людяности, щоби не ломати долї безвинним дітям, а бідним хлопцям щоби не відбирати послїдного куска хлїба від зголоднілого рота, то нехай же суспільність виїде з апатїї, упїмне ся за своїми дітьми і не позволить, аби карєрєвчї на зломаних екзистєнціях «пастухів» сьвяткували свій триумф! —

Сї гіркі та на жалє справедливі уваги мусимо прийняти хїба з тим застереженєм, що польскій орган надто згенералїзував їх. Справедливо вказано на апатїю нашої суспільности, яка проявляє ся головно в браку контакту з прасою. В тернопільській гімназї дїють ся нечуванї річи — руска праса не знає нічо про се; град витокв незміримий загїн попереk цілого Подїля — руска праса дістає кілька коротких вїсток заледви від найблизших своїх дописувателїв, часто принаїдних гостей в дотичній околицї; огонь чи вода, заказ віча, чи напасть на руску церков — звїстка про те все появляє ся скорше в польскій прасї, розумїє ся, в тенденційнім, для нас некорисним освїтленю, чим в руских часописях. Годї тут винити саму прасу, бо она тільки при помочи цілої суспільности може стати скорим посередником і успішним оборонцем для загалу. Але в деяких випадках, признаємо се отверто, наша «публична опїня» стає безсильною навіть супроти одиниць нашої суспільности, бо як-раз позорїще загальної опїнії деякі панове вмїняють собі за заслугу перед нашими противниками і уживають сего як средство до ослєпленя своїх самолюбних цілий.

— **З Буська.** В суботу дня 22. і в недїлю 23. с. м. буде заходом аматорского драматичного кружка Читальнї «Просвїти» аматорске представлєнє «Перший горальник» Л. Лопатинського. Представлєнє відбудє ся в домі п. Гершона Розєнберга (первісно філія жєвської школи) побіч Ринку. Всїх сусїдїв, що не дістали запрошеня, просимо отсим о участь. — Цїни місць: 1 ряднє крісло 1-60 К, 2-ряднє 1 К, 3-ряднє 60 с., вступ на салю 30 с. — *Комїтет.*

— **В Камінці струмиловїй** відбудє ся в недїлю дня 23. с. м. аматорске представлєнє в домі п. Вітїліна в Ринку. Аматори відиграють «Сватанє на Ганчарівцї», оперету в 3 дїях Гр. Квїтки. Цїни місць: Крісло 1-ряднє 1 К 60 с., 2-ряднє 1 К, місце стоїчє 30 с. Початок о год. 7½ вечєром. Дохід призначений на «Селянську бурсу» в Камінці струмиловїй.

— **Тарасове сьвято в Стриганцях.** Заходом Читальнї «Просвїти» в Стриганцях відбудуть ся в недїлю дня 23. с. м. в салї нового брацького дому сьвяточні вечєрніці в память ХІІІ роковин смерти Тараса Шевченка, генїя-кобзаря Русь-України. Початок точно о 7½ год. Цїни місць: місце сидячє 1 К, вступ на салю 20 с. Програма добїрна.

— **Полєкші у війскових вправах.** Команда ХІ корпусу у Львовї видала ще в липнї с. р. розпорядок, аби аж до початку великих осїнних манєврїв покликуюно резервїстїв-хлїборобїв поза часом жнїв, та аби їх сейчас по вправах увільнювано з війска. — В наслідок стараня президїї намїсництва команда ХІ корпусу поручила підчинєним доповняющим командам окружним з огляду на тяжкі обставини, серед яких проживає хлїборобске населєнє у сїдній Галичинї

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

Між мешканцями многих гірських місцевостий розширена своєрїдна недуга — воле, яка обявляє ся опухненєм щитоватої желези, що лежить над долїшньою частиною горла. Між іншими способами лічення воля поручєно вирізуванє цілої щитоватої желези. Наслїдки сеї операції оказались дуже гарними: хорї виписувались з шпиталїв здоровими, утрата щитоватої желези (якої призначєнє нам зовсім незвісне), видимо не викликувала ніяких шкідливих наслідків. Аж ось у 1883-ім році проф. Кохєр з Берна оголосив статїю, в якій оповїдає таке: Він вирізував трицятї чотиром хорим воле і був дуже вдоволений вислїдами, але недавно один його знакомий лікар розказав йому, що він лічить дївчину, якій перед девяти роками Кохєр вирізував воле. Лікар сей предложив Кохєрови, подивитись на хору тепер. І ось що побачив Кохєр? В хорї була мєнча сєстра; перед девяти роками вони так були подібні до себе, що їх часто годї було відрїзнити. «За отєх девять лїт — оповїдає Кохєр, мєнча сєстра перемїнялась в цвїтучу, гарну дївчину, а оперована лицилась невеличкою і має відражающий вигляд пів-

їдіотки.» Тодї рішив Кохєр, розвїдати ся про всіх волястих, яких він оперував. Усіх двадцять осьмєро людей, яким він вирізував лише частину щитоватої желези, найшов він цілком здоровими; за те, вісімнадцятї людей, яким вирізуано цілу железу, здоровими оказалось лише двоє, а останні увяляли з себе своєрїдний комплекс симптомів, який Кохєр описує ось як: «Зрїст сивненний, голова велика, нїс шишковатий, грубі губи, неповороттє тіло, неповороттє мисли і язика при сильній мускуларурї — все те, без сумніву, вказує на близькє спорїдненє описаної недуги з ідіотизмом і крєтєнізмом.» А між тим для де-яких з оперованих воле мало лише незначні невігоди і операция була зроблена майже для косметичної ціли, а наслідком єї — ідіотизм... Думка Кохєра про звязь наведених симптомів з вирізуванєм щитоватої желези викликала опісля заперечєня, та про те тепер ні один лікар вже не зважить ся вилуштити цілу щитовату железу, коли ся недуга безпосередно не загрожує хорому неминучою смертю.

В 1884-ом році Коллер ввів у загальнє уживанє одно з найдорочїнїйших лічничих средств — кокаїну, яка ідеально місцево знечулює. Черєз 2 роки петербургскій проф. Коломнїн, збираючи робити одній жінцї операцию, ввів їй у грубу кишку розчин кокаїни. Нараз хора посинїла, в неї явились судороги, і через пів години вона вмерла з признаками отроєннє кокаїною. Проф. Коломнїн приїхав до дому, запер ся

в своїм габінетї і застрїлив ся. — Тепер, перєчитуючи оповїстки про кокаїну за перші роки єї уживання, дивуєш ся, в яких великих дозах єї назначувано; проф. Коломнїн, на пр. ввів своїй хорїй близько півтора грама кокаїни, і такі давки в той час назначувано не рїдко. Гузєман думав, що смертельна доза кокаїни для дорослого чоловіка повинна бути «дуже великою». Гіркий досвїд Коломнїна і інших научив нас, що давка ся, навпаки, дуже невеличка, що не можна вводити в організм чоловіка більше, як шість сотних грама кокаїни; ся доза в два іцять пьятєро мєнча від тої, яку назначив своїй хорїй нещасний Коломнїн.

В кінці 80-их років проф. Каст предложив сульфонал, яко знаменитий нешкідливий наркотик. Се средство стали пробувати і інші лікарї і заримїтили, що сульфонал дійсно «нешкідливий, не викликающий ніяких побічних наслідків, наркотик» (др. Естрєйхєр). Але вже через три місяці після появи статї Каста др. Шмєй оповїстив, що він назначив два грами сульфоналу старому чоловікови, який слабував на званєнє жил і на напади грудної ангіни. «Вислїд був страшний: незабавом після прийнятя сульфоналу, хорїй мав страшний напад ядухи і потїм цілу ніч мав знов такі напади, які повтаряли ся що кілька мїнут». На основї сього др. Шмєй радить обережно назначати сульфонал при ангіні серця і при званїїлих бючках. Дальші дослїди вияснили, що треба дуже обережно подавати сульфо-

аби умотивовані просьби о звільненні від осінніх виправ по можливості углядювано.

— **Епідемія шкарлатини у Львові.** На вчорашнім засіданні міської ради фізик др. Лежежинський представив розвиток епідемії шкарлатини між дітьми у Львові, а іменно: В 1901 р. було у Львові пересічно 20 випадків сей недуги на місяць, а в 1902 р. пересічно по 33 случаї місячно. В 1903 р. було в марці 26 випадків шкарлатини, в цвітні 29, в маю 32, в червні 32, в липні до дня 15. було 33 случаї. Від 16 липня до 18. с. м. було 51 случаї сей недуги. З сего числа припадає на Жовківське передмістя 10, на Личаків 3, на Хорунщину 1, на Новий Світ 9, на Городецьке і Янівське передмістя 20, на Середмістя 1 случаї, а на шпиталь св. Софії 7 случаї шкарлатини.

— **Краса рада шкільна** іменувала між іншими: управителями 2-кл. шкіл: Ів. Лукавського в Бабині, Теоф. Андрохівича в Шепарівцях, Вас. Букатовича в Сороках, Ник. Кійовського в Ярославі; — учителями (льками) 2-кл. шкіл: Мар. Левичука в Гопові, Каз. Бабківну в Яслисках, Мих. Кульчицу в Сопові, Евг. Волянську в Осіку, Мар. Іванівну в Отановичах, Ер. Гонсьоровського в Гавлушовичах, Стеф. Цепуха в Милатині старій; — учителями (льками) 1-кл. шкіл: Ів. Крилинського в Вороблюку шлях., Ол. Мжиглоцьку в Дорошові малім, Вол. Німця в Матівцях, Як. Сподарика в Лучацях, Клим. Тишецьку в Загугиню, Брон Шлецьку в Пакостві, Мих. Климентовського в Носові, Андр. Навчука в шк. ім. св. Николая в Коломиї; Анну Бучаківну в Скваряві новій, Діон. Помераньську в Швайківцях, Юл. Грицака в Сенькові, Анну Єбави в Ланах, Евг. Барівну в Вовчисках, Стан. Вененка в Поломиї, Анг. Станьковську в Лискові; — перевелася: Вол. Евстаховича, управителя 5-кл. школи мішаної, на рівнорядну посаду 5-кл. шк. жіночої в Ходорові; Фр. Пірамовича управителя 2-кл. шк. ім. Станица в Ярославі на рівнорядну посаду до 4-кл. шк. в Радимні; Ванду Шпрінгвальд, учительку 2-кл. шк. в Товмачику на таку саму посаду при 2-кл. шк. в Підгайчиках; Ор. Козловського учителя 1-кл. шк. в Боровім на таку саму посаду до 2-кл. шк. в Батятичах на ріднорядну посаду до 2-кл. шк. в Сопові; Стеф. Тромпетеура учителя 1-кл. шк. в Боришківцях на рівнорядну посаду до 1-кл. шк. в Юриямполі; — перенесла в стан супочинку: Ів. Гаврата директора 4-кл. шк. в Самборі, Меч. Філію управ. в Рясні польській, Теод. Бундяка управ. в Сопові, Льва Мисяка учит. в Турівці і Ковет. Секунду учит. в Лешневі.

Кр. рада шкільна уділила громаді Жеребки шлях. (Скалат) 1200 К безпроцентної позички на будову школи; — zorganizувала 1-кл. школи в Михалкові (Коломия) і в присілку Шпильчина коло Бібрки.

Кр. рада шкільна іменувала заступниками учителів в гімназіях: Юл. Серафимовича в Рясшеві, Ів. Стахника і Ад. Данецкого в Дембиці, Георг. Галяса в Ярославі і Петра Дубака в Дрогобичі.

— **Буря з градом** навістала дня 16. с. м. околицю Дора над Прутом. По кількохні сней — як звідтам доносять — зірвала сей буря з дощем і градом та наробила величезної шкоди в садах і на полях. Богато овочевих дерев буря зірвала з коріннями.

нал при сильній малокровності, роздутю легких, острій меланхолії і морфінїзмі, що також не зовсім безпечно давати сульфонал довгий час без перерви. Якою ціною се вияснилось? За п'ять літ від часу введення сульфоналу проф. Лівін начислив в літературі шістьнайцять випадків отруєння сульфоналом, які закінчилися смертю.

Висновок усього того був для мене ясний: я вживати му в будучности лише ті средства, які безусловно випробовані і не грозять моїм хорим ніякою шкодою.

Років три тому назад, я лічив одну учительку, слабу на сухоти. У ту пору провеслав вість, що Роберт Кох, який працював далше над своєю скомпромітованою туберкуліною, усовершив її і примінив її знов. Хора звернулася до мене за порадою, чи не піддатись їй втрискуваню сей «очищеної туберкуліни».

— Пождіть краще — сказав я. — Найвперед вияснить ся, чи она багато ліпша від старої.

Я поступив цілком совістно. Але в мене повстало питання: на кім оно має вияснитись? Десь там поза моїми очима, справа вияснить ся на тих таки хорих і коли средство оказається добрим... я щасливо приміняти буду його на своїх хорих, як приміняю тепер такі дороговісні средства, як сульфонал і кокаїну. Але що було би, колиб усі лікарі гляділи на справу так, як я?

Ми ще дуже мало знаємо організм чоловіка і закони, що правлять ним. Примінюючи нове средство, лікар може заздальгидь лише

— **Хліборобські страйки.** «Пшедсвітови» доносять з Підволочиск, що в тамошних околицях не було хліборобських страйків в дійснім сего слова значінні. Рух звернений передовсім проти жидівських дідичів і посесорів. Отсе прим. властитель Супранівки, Мадфес, місцевим селянам не хотів дати збіже за 9. сніп і спровадив Гуцулів на жнива. Тимчасом Гуцули зажадали 8. снопа і відставлення заробленого збіжа до їх місця замешканя. Мадфес рад-не-рад мусів пристати на жаданя Гуцулів, бо місцеві селяни зовсім не хотіли йти до него на жнива. Так само, як Мадфес, виїшов з Гуцулами посесор Зісерман спід Підволочиск.

— **Нема пощо обурювати ся!** Kurjer lwowski, а за ним прочі польські газети «з обуренем п'янують» подію, яка зовсім природно зложилася ся: «В Медусі коло Галича, де як каже К. Ів. — є 1000 душ населеня, переважно Поляків, помер господар Федор Гломбїцькі. До церкви, хоч Русин, ніколи не ходив, але до костела в Конкольніках. Він наміряв перейти на латинський обряд, але сей намір розвіяв ся. На его похоронах явили ся місцеві Поляки, бб він був їх вірним приятелем, і несли домовину на своїх плечах. З Русинів була лише родина помершого». Коли похорони переходили попри церкву, кількох Поляків вилізло на звінницю і почали звонити. На те надбігли Русини і прогнали непрошених паламарів. Kurjer додає ще, що настала завзята бійка, з якої Русини виїшли побиті і покровавлені, та що невинність по обох сторонах змогла ся. — Хто отже тут був провокатором? Чи не той, що виліз на чужу звінницю? За ренегатом Русини не мали причини розщипати ся і зовсім справедливо викинули інтрузів з звінниці.

— **Огні.** В Келихові, сянтинського повіта, згоріло оподі господарство Івана Стрипки. Шкода виносить 1.200 К. Причина пожару незвісна. — В Волоци, самбірського повіта, знищив огонь дня 9. с. м. шість селянських загород. Причиною огню було неосторожне поведене в сїрниках 9-літнього сина Антона Тершака. Справу передано прокураторії. — В Городищу коло Тернополя згорів фільварок, власности лат. львівського архієпископства. Причина пожару незнана. — В Бориславі горить від вчора внодлин збірник кнїжчик, при законі гал. Каси щадничої ч. 15.

— **Селянська бурса в Городенці.** Виділ філії «Просвіти» в Городенці отирає з початком сего року шкільного селянську бурсу в Городенці для дітей з доохресних сіл. Діти буде ся приймати за доплатою 4 К місячно і доставою харчу в натуралїях після умови. Виділ просить Виреп. Отців городеньского повіта як також Ви. учителів, щоби зволїли селян в своїх селах про се повідомити і ласкаво дати знати, кілько п'ятимців можна з кожного села сподіватись. — **О. Олесницький**, парох в Торговиці яко голова філії. **І. Гоговатюк**.

— **Дефравдація в Кракові.** В «Кредитовім товаристві для рукотворів і промислу» в Кракові викрито вчора дефравдацію на кругло 30.000 К. Полїція зарядила в тій справі слідство і увязнила начальника бюро Максим. Мілера і одного з урядників та его брата. Дефравдація полягала на маніпуляції з вкладковими книжочками.

— **Польський «скарб народовий»**, що має служити на відбудованє Польщі, був доси зложений в Рапесвілю в Швайцарії. Тепер, як доносять польські часописи, перенесено сей скарб до ин-

з більшою, або меншою правдоподібностию перевидіти, як се средство відділювати ме; може бути, що воно окаче ся користним; але коли воно і нічого не принесе, крім шкоди, то все нічому буде дивуватись; гра йде на непевне і треба бути готовим на усляк несподіванки. Можливість таких несподіванок до певної міри вменчаєть ся тим, що средства попередю випробовують ся на звірятах; се велика піддержка; але організми звірят і людей все таки занадто різні і не можна без похибки робити висновків з одних на других. І от до людей підходять лише з певною можливістю, що примінене средство поможе, або бодай не пошкодить; тут завжди більше або менше ризико; рахунки можуть не справдитись і при тім не завжди все те стає очевидним: клінічне помічанє трудне і запутанє; часто буває, що средство довго викликає добре вражінє, а опісля окаче ся, що се була лише наслідком самообмана.

Дорогою сего постійного і неперервного ризика, блукаючи в пітьмі, помиляючись і відрікаючись своїх похибок, медицина і придбала більшість того, чим она тепер справедливо гордиться ся. Не було-б ризика, не було-б і поступу, про се свідчать ціла історія ліченя.

(Дальше буде).

шої місцевости, бо надзираюча комісія боїть ся, аби Прусаци не приневолїли Швайцарію опечатати польський скарб. Кілько виносить сей скарб і де его приміщено, держать Поляки в тайні.

— **Угорське свята народне.** Вчора як в день св. Стефана, патрона Угорщини, відбуло ся в будапештеньській катедрі торжественне богослужєне, на яким був цісар Франц Йосиф, архикн. Йосиф Август з женою, президент міністрів гр. Куен і инші міністри. Богослужєне відправляв кардинал Вашарі.

— **Демонстрації в Загребі.** Угорський міністер, Лянг вїсє в соїмі проект закона що-до святкованя неділі. Се не подобало ся соціалїстам, котрі радше згодили би ся святкувати шабас, або який инший день в тижни, а може й цілий тиждень, аби лише не неділю. Тому соціалїсти устроїли в неділю демонстрацію на улицах Загреба. Були се самі помічники купецкі, мабуть жиди. Товпи демонстрантів викрикували «проч з неділішним відпочинком!», аж поки не розігнана їх поліція.

До слідчої вязниці в Загребі привезено три особи, арештовані в Запретіч за протиугорські демонстрації. Між ними є також 13-літня дівчина, яка хотіла скинути з залізничого двірця угорську хоругву. Дівчину мають увільнити з вязниці з огляду на її малолїтність.

— **Вінчанє міністра з учительною.** В Парижі відбуло ся вчора перед полуднем вінчанє міністра маринарки Пелетана з учителькою панною Дені. Свідком при вінчаню був президент міністрів, Комб.

— **Біографія Льва XIII.** Гр. Содеріні має зладити житєпись пок. папи Льва XIII на основі материялів, яких доставив ему сам папа. З Лондону доносять, що житєпись вийде в зимі і то у всіх свїтових мовах.

— **Конець німецького цісарства.** По остатних виборах до німецького парламенту пригадали собі приклонники ворожбництва, що в 1849 р. якась циганка виворожила прускому королеви Фридрихови Вільгельмови ось що: По доданю чисел 1849 одержує ся сума 22; 1849+22 є 1871 і в сїм році Пруси мають стати цісарством. Коли додати до себе числа 1871, а суму (17) додати до 1871 одержить ся 1888. В тім році має померти перший цісар. Обі виворожені події справдили ся. Але циганка заповіла, що в році, який впаде з дальшої подібної маніпуляції з числами, отже в 1913. р. має Німеччина стати республікою. Париский «Vapre!» подаючи про се гадку, сумніває ся, чи соціалїсти схочуть так довго ждати на зміну форми правительства в Німеччині.

— **Дрібні вісті.** У Відні почали ся вчора наради IX міжнародного зїзду геологів. Народи отворив промовою архикн. Райнер, витаючи прибувших гостей. — Командантом кадецької школи у Львові іменованій майор 93. п. п. Мартин Хмельевський. — В Льорієн застрілив ся 46-літній Москаль, Петро Полїванов. При нїм найдено значну грошеву квоту і письма, з яких показує ся, що Полїванов утік з Сибіру. — В Малїтанцях на Буковині затроїла ся грибами ціла родина Івана Колотинюка. Чотири особи вже померло, а прочі догоряють.

— **Померли:** у Львові Гвідо Милан, асистент дирекції скарбу, в 55. році житя; у Львові Людвик Дзедзїцький, красвий інспектор шкільний, в 60. році житя; в Празі писатель др. Павло Дурдік; в Берліні артист-маляр Фридрих Гуде в 78. р. житя.

— **Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 К,** нехай замовить І. випуск «Практичних проповідий до руск. нар.» З розпродажі 300 примірників відступаю половину (по королї від одного примірника) на Тов-о св. Петра, котре має на ціля пособляти бідним громадам в будові церков. Від Вас. ОО. Духовні, залежить, чи довго має Товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну. Ціна одного примірника з поштою 2 К.

Замовляти належить на адресу: о. М. Кінаш в Хоросні, п. Бродьки. 62 (2—5)

Наука, штука, література.

— **Ілюстровані переписні листки:** «Історія Русь-України в образах», композиції Е. Турбацького, вийшли накладом редакції «Комара». На листках представлені отсі картини: 1) Напад польського архієпискупа кс. Собольєвского на Успенську церкву у Львові в навечере Рїздва Христового 1583. р. 2) Польські гетьмани Конєцпольський і Потоцький по битві під Корсунєм перед лицем Б. Хмельницького 1648. р. 3) Топленє Русинів, горожан м. Львова, в керниці кс. Бернардинів в часі облоги Б. Хмельницького 1648. р. 4) Рускі міщани в Рави і Сокала витають Б. Хмельницького. 6) Полковник Богун по битві під Монастирищами 1653. р. 5) Дорога Яреми Вишневецького. 7) Алегорія поневоленої України. — Ціна серії 60

с. Замовляти в Адм. „Комара“, Львів, ул. Соборщини ч. 8.

Телеграми

з дня 21. серпня.

Будапешт. Цісар прийняв вчора на авдієнції гр. Куена. Нині пополудни будуть у цісаря на авдієнції гр. Альбін Чаки і гр. Альберт Апої, а перед полуднем були гр. Куен і Люкач.

Будапешт. Бувший міністер гонведів бар. Феєрварі має стати командантом прибічної гвардії на місце гр. Естергазіо.

Білгород. На вчерашній раді міністрів під проводом короля Петра ухвалено змобілізувати дві дивізії і розмістити їх на границі болгарско-турецкій. Кружать чутки, що може легко прийти до війни Сербії з Болгарією. Головним командантом армії мав би бути сам король.

Білгород. В добре поінформованих кругах говорять, що російський цар виявив желанє, аби бодай молодший син короля Петра I відбував військові науки в Петербурзі, если вже неможливо, аби також наслідник престолоа учив ся в Росії.

Барцельона. В домі при ул. св. Петра найдено бомбу з запаленим (?) льоном. Поліція є гадки, що се мав бути анархістичний замах.

Надіслане.

ФІЗИКАЛЬНО-ДИЄТЕТИЧНА ЛІЧНИЦЯ

д-ра Тарнавського

в Косові (за Коломиєю), ст. зел. Заболотів
отворена до кінця жовтня.

61 (3-6)

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарни у Львові,

ул. Руска ч. 3. Ціна з поштовою оплатою 25 сот.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

** * Конкурс на мужа

комедія в 5 актах з міського побуту.

Ціна 90 сот.

Через п'ять не довгих актів гумор діяльогу і комізм ситуацій не дають упасти веселому настроєви штуки, яка надає ся так для вистави аматорських кружків інтелігенції, як і для легкої дектури.

Набути можна в Ставропільській книгарни у Львові.

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ

уділяє своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ

позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом

може бути тільки забезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

Уділ

членський вносять 50 К, випсове з К. Число членів: 2,391 з 2.101 уділами на 125.050 К.

Вкладки

щадничі приймає „Дністер“ і опрочентує до 4% від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий

ЗИСК

розділяє ся частію на дивиденду для членів, частію на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ

в справах позичок уділяє дирекція і агенти.

31/12 1902.

ДИРЕКЦІЯ.

Розклад поїздів залізничих до купелевих місцевостей.

Львів - Риманів-Івонич, Мушина, Криниця-Закопанє via Перемишль, Ряшів; Мушина, Криниця, Жегестів-Закопанє via Тарнів; Моршин-Трускавець-Риманів-Івонич via Стрий; Карльсбад через Прагу.

1055	410	835	615	1245	825	250	відїзд Львів	приїзд	231	130	840	550	855	610	950
636	1112	400	126	636	400	1140	від. Тернопіль	приїзд	—	453	118	118	238	1001	358
748	—	515	148	—	515	1211	„ Броди	„	—	356	1151	1151	—	845	240
107	625	1105	853	218	957	432	приїзд Перемишль	відїзд	1255	1140	705	319	610	345	715
533	1115	328	—	—	—	—	пр. Риманів	від.	—	718	132	—	—	937	132
544	1126	338	—	—	—	—	„ Івонич	„	—	707	120	—	—	925	120
1211	614	906	—	—	—	—	„ Жегестів	„	—	—	1117	—	—	—	1117
1232	637	925	—	—	—	—	„ Мушина Криниця	„	—	—	1100	—	—	—	1100
*335/405	—	—	—	—	—	—	„ Закопанє	„	—	—	—	—	—	+920*1020	—
127	645	1130	917	225	1003	438	відїзд Перемишль	приїзд	1245	1131	656	251	545	325	640
223	745	1232	1020	302	1039	517	„ Ярослав	„	1208	1150	618	155	441	238	543
335	827	145	1135	350	1133	611	приїзд Ряшів	відїзд	1120	955	527	1245	335	127	417
707	120	—	—	707	—	—	пр. Івонич	від.	724	544	1126	—	—	711	—
718	132	—	—	718	—	—	„ Риманів	„	711	533	1115	—	—	724	—
1211	614	—	—	1211	—	—	„ Жегестів	„	—	—	—	—	—	—	—
1232	637	—	—	1232	—	—	„ Мушина Криниця	„	—	—	—	—	—	—	—
*335/405	—	—	—	—	—	—	„ Закопанє	„	—	—	—	—	—	—	—
415	907	155	1150	400	1139	620	відїзд Ряшів	приїзд	1115	950	522	1225	315	117	405
620	1110	410	202	524	103	800	приїзд Тарнів	відїзд	952	815	403	1025	110	1113	140
1211	614	906	753	1211	614	—	пр. Жегестів	від.	405	—	1117	542	812	—	—
1232	637	925	814	1232	637	—	„ Мушина Криниця	„	350	—	1100	525	755	—	—
—	—	—	—	—	—	—	„ Закопанє	„	+920*1020	—	—	—	—	+920*1020	—
635	1120	420	217	526	105	808	відїзд Тарнів	приїзд	950	811	400	1018	1258	1105	115
845	730	625	40	650	224	938	приїзд Краків	відїзд	838	643	249	810	1055	900	1100
+902*1025	—	—	—	—	—	1140	в. Краків Плашів-Суха п.	п. Хабівка [via Подгуже	—	—	236	—	—	—	—
114/205	—	—	—	—	—	332	„ Закопанє	„	—	—	920	—	—	—	—
*335/405	—	—	—	—	—	705	відїзд Краків дв. з. півн.	приїзд	818	619	243	738	1009	818	—
—	200	640	—	718	231	1000	пр. Прага	від.	725	620	1105	620	725	725	—
—	545	950	—	930	545	950	„ Карльсбад	„	1150	825	714	825	1150	1150	—
—	931	208	—	437	931	8208	відїзд Львів	приїзд	745	110	435	1040	957	—	—
—	—	—	645	905	305	640	пр. Стрий	від.	539	1110	240	850	803	—	—
—	—	—	850	1105	505	849	„ Дрогобич (Трускав.)	„	440	1096	136	734	630	—	—
—	—	—	1000	1201	557	1038	„ Риманів	„	937	—	718	132	—	—	—
—	—	—	—	711	—	533	„ Івонич	„	925	—	707	120	—	—	—
—	—	—	—	724	—	544	„ Моршин	„	445	1020	—	814	—	—	—
—	—	—	—	1151	—	1032	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Увага: Поспішні поїзди означені товстим друком. — Час середно-європейський.